

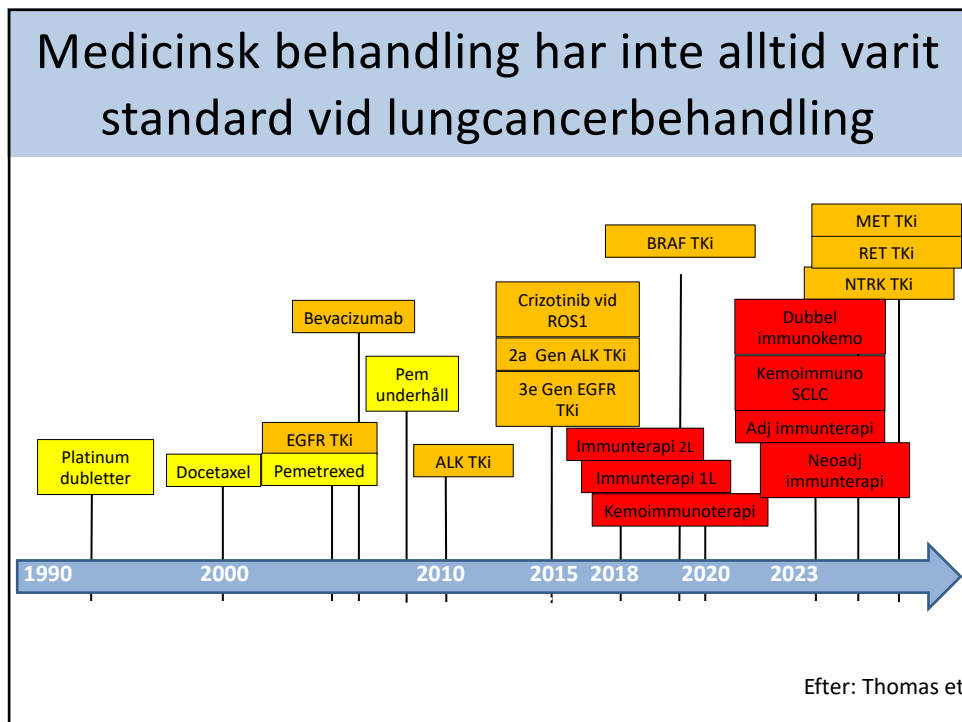
1

Medicinsk lungcancerbehandling är långt ifrån bara cytostatikabehandling...

- **Målriktad behandling**
 - Proteinkinashämmare
 - Antikroppar
- **Immunterapi**
 - Monoterapi
 - Kemoimmunterapi
- **Cytostatika**
 - Kemoimmunterapi
 - Relapasbehandling

3

4

Medicinsk behandling vid lungcancer

Stadium	Intention	Modalitet	Preparat
Ib-IIIa	Kurativ	Adjuvant cytostatika	Cis/karbo + vinorelbin
II-IIIa		Adjuvant målriktad beh	Adjuvant osimertinib (och snart alektinib)
IIIa-IIIb	Kurativ	Adjuvant immunterapi	Adjuvant immunterapi
IV		Kemoradioterapi	Platinumdublett under strålbeh
	Palliativ	Adjuvant immunterapi (Adjuvant målriktad beh)	Adjuvant durvalumab (och snart adjuvant osimertinib)
		Målriktad behandling	Proteinkinashämmare (+ cytostatika?)
	Palliativ	Kemoimmunoterapi	Platinumdublett + pembrolizumab, cemiplimab, atezolizumab eller ipilimumab/nivolumab
		Immunterapi mono	PD1/PDL1 hämmare
	Palliativ	Cytostatika	Platinumdublett Monoterapi
		Cytostatika + målriktad behandling	Platinumdublett + VEGF(R) mab eller TKi

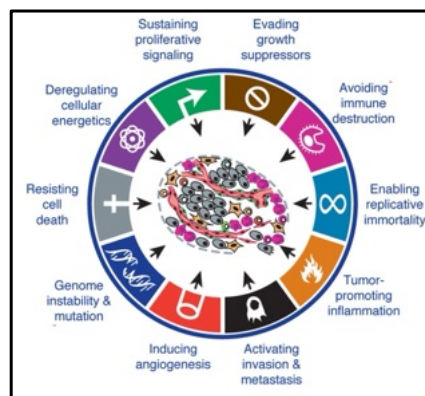
5

Hur fungerar cytostatika?

Vad karakteriserar cancer?

- **Oändlig delningsförmåga**
- **Minskad apoptos**
- Invasivitet
- Metastasering
- Tillväxtfaktorstimulering
- Kärlnybildning

Denna skillnad ger ett terapeutiskt fönster för klassisk kemoterapi

Hanahan&Weinberg Cell 2011

6

Hur ges cytostatika?

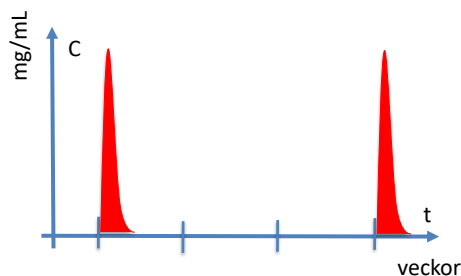
- Intravenöst
 - (Perifer infart)
 - Central infart
 - CVK
 - Venport
 - PICC line
- Peroralt
- Monoterapi
- Kombination
- Olika cykellängd

7

Dosering av klassiska cytostatika

- Ofta mkt **smalt terapeutiskt fönster**
- Ges vanligen som **maximalt tolererad dos** med 2-4 (6) veckors intervall
- Ingen steady state...
- Doseras med hjälp av
 - Kroppsyta (BSA) (m²)
 - Vikt (kg)
 - Njurfunktion (GFR)

$$BSA = M^{0.425} \times H^{0.725} \times 71.84$$

DuBois & DuBois 1916

$$Dos (mg) = (GFR + 25) * AUC (4-7)$$

Calvert et al JCO 1989

8

Indelning av cytostatika efter verkningsmekanism

- I. **Direkt påverkan av DNA**
 - a. Alkylerande cytostatika
 - b. Platinumföreningar
- II. **Indirekt påverkan av DNA**
 - a. Topoisomerashämmare
 - b. Antimetaboliter
- III. **Mitoshämmare**
 - a. Vinka alkaloider
 - b. Taxaner
 - c. Halikondriner
- IV. **Övriga cytostatika**

9

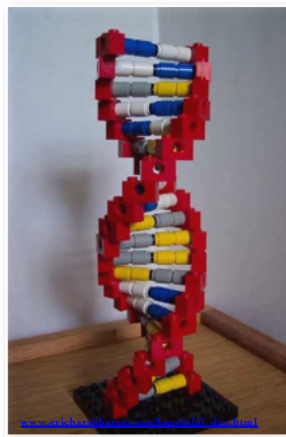
I. Direkt påverkan av DNA

- **Alkylerande cytostatika**

Kemiska föreningar som reagerar **kovalent** med DNA. Brett användningsområde.

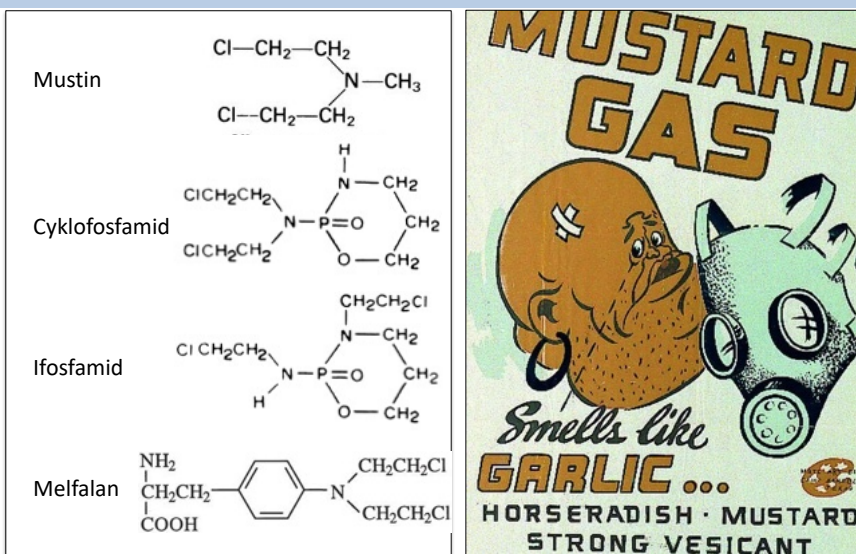
- **Platinumpföreningar**

Platinanföreningar bildar intracellulärt starkt reaktiva **joner** som bildar jonbindningar mellan DNAs baser.

10

Ia Alkylerare

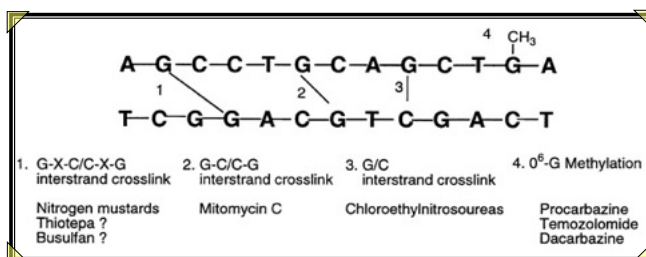

11

Verkningsmekanismer alkylarerare

Reagerar med baserna i DNA och bildar kovalenta korsbindningar vilket interfererar med såväl transkription som replikation.

- Intersträng och intrasträng korskopplingar (G-X-C/C-G-X)
- Basmodifiering (Guanin O6)

Alkylering och modifiering av proteiner

De Vita 2001

12

Antitumoral regim - Lungcancer
COAV (Cyklofosamid-Doxorubicin-Etoposid-Vinkristin)
Indikation: Småcellig lungcancer C34
Kurintervall: 21 dagar

Behandlingsavsikt: Kurativ, Palliativ

Översikt

Läkemedel

Substans	Administrering	Spädning	Infusionstid	Grunddos/ admtillfälle	Beräknings- sätt	Maxdos/ admtillfälle	Max ack. dos
1. Cyklofosamid (monohydrat)	Intravenös infusion	250 ml Natriumklorid 9 mg/ml infusion	30 min.	800 mg/m ²	kröpssyta		
2. Doxorubicin	Intravenös infusion	250 ml Natriumklorid 9 mg/ml infusion	30 min.	40 mg/m ²	kröpssyta		550 mg/m ²
3. Etoposid	Intravenös infusion	500 ml Natriumklorid 9 mg/ml infusion	60 min.	80 mg/m ²	kröpssyta		
4. Vinkristin	Intravenös infusion	100 ml Natriumklorid 9 mg/ml infusion	10 min.	1,4 mg/m ²	kröpssyta	2 mg	

Regimbeskrivning

Dag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Ny kur dag 22	
1. Cyklofosamid (monohydrat)	x1																						
2. Doxorubicin	x1																						
3. Etoposid	x1	x1	x1																				
4. Vinkristin	x1																						

Emetogenicitet: Medel

www.regimbiblioteket.cancercentrum.se

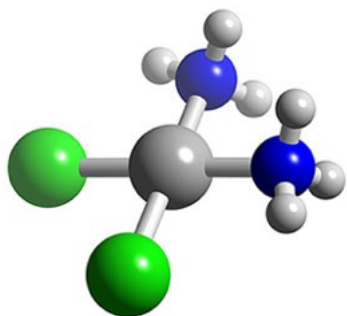
13

Biverkningar Alkylerare

Benmärg	Vanligtvis den dosberoende toxiciteten. Cyklofosfamid har en kort period och nitrosureapreparat en lång period av benmärgshämning.
Mage & tarm	Illamående och kräkningar mycket vanligt . Mellan 30-90% beroende på drog och dos.
Lungtoxicitet	Lungfibros framför allt vid busulfan men även efter nitrosurepreparat och cyklofosfamid
Cancer....	Sekundära leukemier (upp till 5% incidens rapporterad) och sekundära solida tumörer.

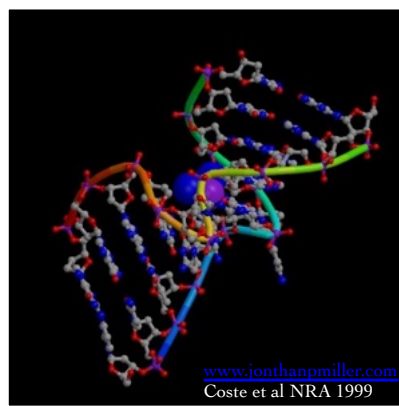
14

Ib. Platinaföreningar

www.3dchem.com

Cisplatin

www.jonathanpmiller.com
Coste et al NRA 1999

Cisplatin DNA addukt

15

Platinaföreningar

Cisplatin

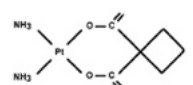
Bildar starkt reaktiv jon efter administrering. **Njurtoxiskt och neurotoxiskt**. Kräver omfattande prehydrering. Brett användningsområde.

Cisplatin

Karboplatin

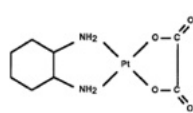
Omvandlas till samma aktiva substans som cisplatin. **Mindre njur och neurotoxicitet. Mer benmärgstoxiskt**. Inte samma behov av prehydrering. Doseras enligt Calverts formel.

Carboplatin

Oxaliplatin

Används framförallt vid gastrointestinal cancer tillsammans med 5FU. Neurotoxiskt.

Oxaliplatin

16

Biverkningar Platinaföreningar

Cisplatin

Neurotoxiskt.	Kumulativ neurotoxicitet vid doser över 300 mg/m ² . Ofta irreversibelt. Hörselskador .
Nefrotoxiskt.	Kräver prehydrering med 2000 mL NaCl iv samt övervakad diures efter administration.
Illamående.	Högemetogent

Karboplatin

Benmärg	Risk för neutropeni och trombocytopeni
Övrigt	Mindre risk för neuro/nefrottox än vid cisplatinbehandling. Inget krav på prehydrering. Medel/högemetogent

17

Antitumoral regim - Lungcancer		Behandlingsavsikt: Adjuvant, Kurativ																					
Cisplatin-Vinorelbin po		Översikt																					
Indikation: Icke-småcellig lungcancer C34																							
Kurintervall: 21 dagar																							
Läkemedel																							
Substans	Administrering	Spädning	Infusionstid	Grunddos/ admtillfälle	Beräknings- sätt	Maxdos/ admtillfälle	Max ack. dos																
1. Vinorelbin	Per oral kapsel	1000 ml		60 mg/m ²	kroppsyta																		
2. Cisplatin	Intravenös infusion	Natriumklorid 9 mg/ml infusion	60 min.	80 mg/m ²	kroppsyta																		
Regimbeskrivning																							
Dag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Ny kur dag 22	
1. Vinorelbin	x1							x1															
2. Cisplatin	x1																						
Emetogenicitet: Hög																							
Behandlingsöversikt: Behandling startas inom 60 dagar efter operation, 3-4 kurer och därefter utvärdering. Vid nedsatt tolerans för Cisplatin kan Karboplatin övervägas.																							
www.regimbiblioteket.cancercentrum.se																							

18

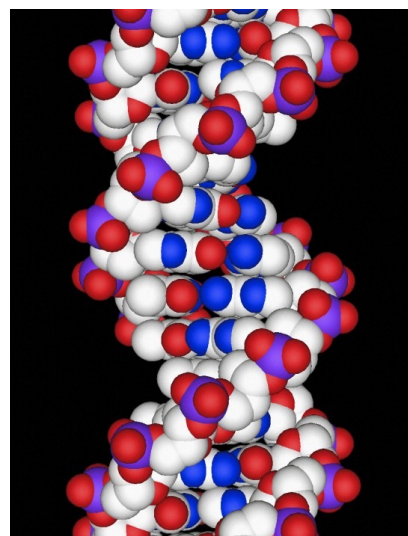
II. Indirekt påverkan av DNA

- **Topoisomerashämmare**

Hämmar **toposimeras** och förhindrar normalt underhåll av kromosomens DNA

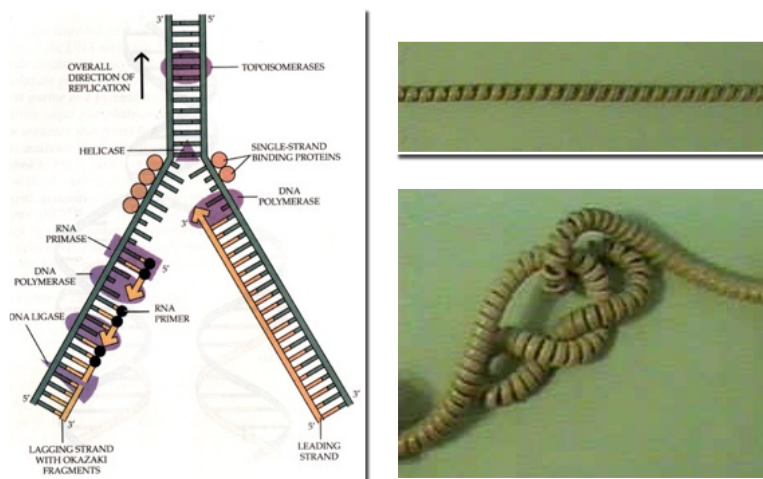
- **Antimetaboliter**

Interfererar med olika faser av **DNA syntesen** och förhindrar replikation.

19

Ila. topoisomerashämmare

20

Topoisomerashämmare

Irinotekan

Används framförallt vid **kolorektalcancer** men även vid ventrikeltcancer och **småcellig lungcancer**.

Topotekan

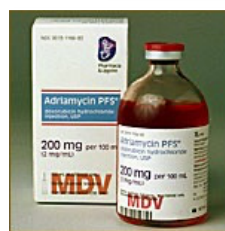
Används framförallt vid **ovarialcancer** och **småcellig lungcancer**

Antracykliner

Doxorubicin, epirubicin med flera hämmar **topoisomeras 2** med alkylerar även DNA och inducerar bildning av **fria syreradikaler**. Mycket brett användningsområde.

Podofyllotoxinderivat

Etoposid hämmar **enbart topoisomeras 2**. Kan ges peroralt. Används bl a vid SCLC

21

Biverkningar topoisomerashämmare

Benmärg	De flesta topoisomeras hämmare ger dosberoende neutropeni som dosbegränsande toxicitet.
Mage och tarm	Illamående och kräkningar vanligt. Irinotekan kan ge svåra diarrébesvär såväl <i>akut</i> som <i>fördröjt</i> .
Cirkulation	Antracykliner ger dosberoende kardiotoxicitet till följd av bildning av fria radikaler.
Vävnadstoxicitet	Antracykliner är starkt vävnadsretande och ger stora skador vid extravasering.

22

Antitumoral regim - Lungcancer
Karboplatin-Etoposid
 Indikation: Småcellig lungcancer C34
 Kurintervall: 21 dagar

Behandlingsavsikt: Kurativ

Översikt

Läkemedel	Substans	Administrering	Spädning	Infusionstid	Grunddos/ admtillfälle	Beräknings- sätt	Maxdos/ admtillfälle	Max ack. dos
1. Karboplatin	Intravenös infusion	500 ml Natriumklorid 9 mg/ml infusion	30 min.	5 × (GFR+25) mg	njurfunktion (AUC Calvert)	1000 mg		
2. Etoposid	Intravenös infusion	500 ml Natriumklorid 9 mg/ml infusion	60 min.	100 mg/m ²	kroppsyta			

Regimbeskrivning

Dag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Ny kur dag 22	
1. Karboplatin	x1																						
2. Etoposid	x1	x1	x1																				

Emetogenicitet: Medel
 Behandlingsöversikt: Standardbehandling är 4 kurer och därefter utvärdering.

Anvisningar för regimen

Villkor för start av regimen
 Kontroll av blod-, lever och elektrolytstatus med clearance (Cystatin C, lohexol, kreatininclearance eller motsvarande).

Anvisningar för ordination
 Karboplatin - Calverts formel: Dos = AUC × (GFR+25). AUC=5 mg/ml × min; GFR=..... ml/min, okorrigerat värde; Dos=.....mg, totaldos. Kontroll av blod inkl. neutrofila och elektrolytstatus inklusive kreatinin. För behandlingsstart neutrofila >1,5 och TPK >75. Om S-kreatinin över normalvärde görs kontroll av njurfunktion med clearancebestämning enligt lokal metod (Cystatin C, lohexol, kreatininclearance eller motsvarande).

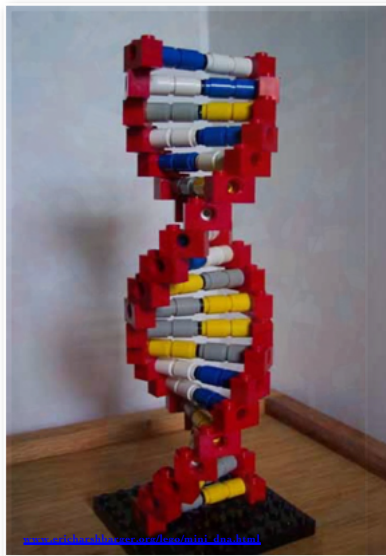
Dosreduktion rekommendation
Hematologisk toxicitet
 NADR-värde för leukocyter < 2,0 och/eller neutrofila < 1,0 - ge nästa kur med 80 % av doserna för båda läkemedlen.
 Om NADR-värden efter dosreduktion fortsatt är leukocyter < 2,0 och/eller neutrofila < 1,0 - dosreducera ytterligare 10-15 % eller byt regim.

Albumin
 Vid P/S albumin < 30 g/L reduceras dosen Etoposid till 75 % pga högre biotillgänglighet.

www.regimbiblioteket.cancercentrum.se

23

IIb. Antimetaboliter

24

Folsyraantagonister

Metotrexat

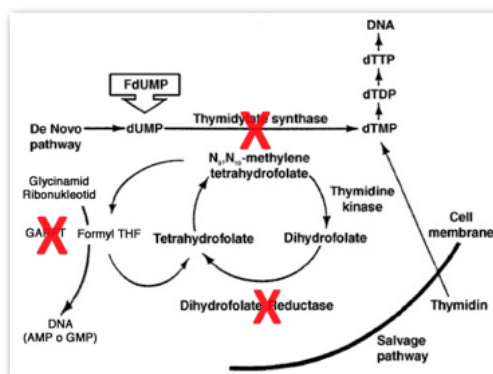
Binder dihydrofolatreduktas och hämmar folsyracykeln. **Kalciumfolinat används som antidot vid höga doser metotrexat.**

Används vid sarkom, blåscancer och lymfom bla.

Pemetrexed

En multitarget antimetabolit som hämmar tre olika enzymer i pyrimidin och purinsyntesen.

Används vid lungcancer och mesotheliom

25

Pyrimidinanaloger

5-Flourouracil

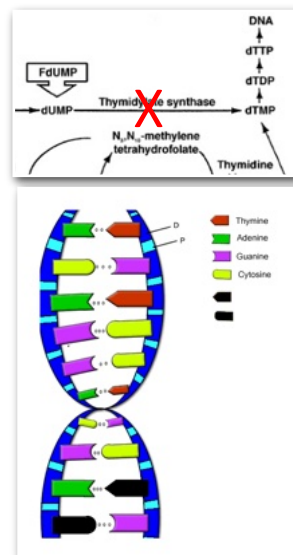
En konstgjord **uracil** molekyl som binder och hämmar tymidylatsyntetas och stoppar därmed DNA syntesen.

Capecitabin (Xeloda®) och **Tegafur** (Teysuno®) är prodroger som metaboliseras till 5FU i levern

5FU används framför allt vid **gastrointestinal** cancer. Tegafur används mycket vid lungcancer i Asien.

Gemcitabin

Binds in som en felaktig bas i DNA och stoppar därmed DNA replikationen. Brett användningsområde. Används vid **lungcancer**, **pankreascancer**, **blåscancer** mm.

26

Biverkningar antimetaboliter

Slemhinnor

Besvärliga **slemhinnebiverkningar** med sår i munhålan, diarréer och sväljningsbesvär vid metotrexat och 5FU behandling.

Hud

Hand-fot syndrom med erytem vid långtidstillförel av 5FU

Hjärta

Kardiotoxicitet, koronarspasm/hjärtinfarkt

Feber

Övergående **feber** efter cytarabin eller gemcitabintillförel

Benmärg

Högre doser metotrexat ger **benmärgspåveran med neutropenier**.

27

Antitumoral regim - Lungcancer
Karboptatin-Gemcitabin
 C45, C34
 Kurintervall: 21 dagar

Behandlingsavsikt: Palliativ

Översikt

Läkemedel

Substans	Administrering	Spädning	Infusionstid	Grunddos/ admtillfälle	Beräknings- sätt	Maxdos/ admtillfälle	Max ack. dos
1. Gemcitabin	Intravenös infusion	250 ml Natriumklorid 9 mg/ml infusion	30 min.	1250 mg/m ²	kroppsyta		
2. Karboptatin	Intravenös infusion	250 ml Glukos 50 mg/ml infusion	30 min.	5 × (GFR+25) mg	njurfunktion (AUC Calvert)	1000 mg	

Regimbeskrivning

Dag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Ny kur dag 22	
1. Gemcitabin	x1							x1															
2. Karboptatin	x1																						

Emetogenicitet: Medel

Behandlingsöversikt: Till patienter med nedsatt tolerans för Cisplatin. Malignt pleuramesoteliom, 4-6 kurer ges. Icke små-cellig lungcancer, utvärdering efter 3-4 kurer.

Anvisningar för regimen

Villkor för start av regimen
 Kontroll av blod-, lever och elektrolytstatus med clearance (Cystatin C, lohexol, kreatininclearance eller motsvarande).

Anvisningar för ordination
Karboptatin - Calverts formel: Dos = AUC × (GFR+25). AUC=5 mg/ml × min; GFR=..... ml/min, okorrigerat värde: Dos=.....mg, totaldos. Kontroll av blod inkl. neutrofila och elektrolytstatus inklusive kreatinin. För behandlingsstart neutrofila >1.5 och TPK >75.
 Om S-kreatinin över normalvärde görs kontroll av njurfunktion med clearancebestämning enligt lokal metod (Cystatin C, lohexol, kreatininclearance eller motsvarande).
Gemcitabin ger ökad strålkänslighet. Minst en vecka mellan infusion och strålbehandling mot thorax (lunga), både före och efter infusionen.
 Låg emetogenicitet dag 8.

Dosreduktion rekommendation
Hematologisk toxicitet
 NADIR-värde för leukocyter < 2.0 och/eller neutrofila < 1.0 - ge nästa kur med 80 % av doserna för båda läkemedlen.
 Om NADIR-värden efter dosreduktion fortsatt är leukocyter < 2.0 och/eller neutrofila < 1.0 - dosreducera ytterligare 10-15 % eller byt regim.
 Vid NADIR-värde för trombocyter < 75 överväg dosreduktion alternativt byte av regim.

www.regimbiblioteket.cancercentrum.se

28

III. Mitoshämmare

29

IIIa. Vinkaalkaloider

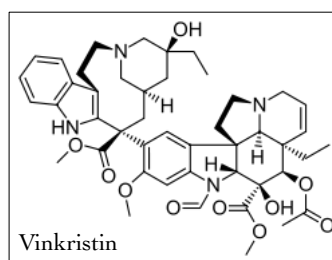
Vinkaalkaloider

Förhindrar uppbyggnad av mikrotubuli.

- Vinkristin
- Vindesin
- Vinblastin
- Vinorelbin
- Vinflunin

Växtalkaloider från Vinca Rosea. Ingår i kombinationer vid många olika maligniteter.

Vinorelbin (Navelbine®) används ofta tillsammans med platinumpreparat vid lungcancer.

30

IIIb Taxaner

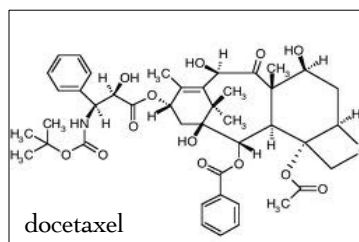
Paklitaxel (Taxol®)
Docetaxel (Taxotere®)
Cabazitaxel (Jevtana®)
nab-paklitaxel (Abraxane®)

Förhindrar nedbrytning av mikrotubuli.

Utvanns ursprungligen ur barken från idegran (amerikansk resp europeisk).

Används vid ovarialcancer, bröstcancer, lungcancer och prostatacancer.

Monoterapi eller i kombination med framförallt platinumpreparat

31

Biverkningar mitoshämmare

Neurotoxicitet	Perifera neuropatier vanligt. Dosbegränsande vid vinkristin och paklitaxel.
Rörelseapparaten	Muskelvärk och ledsmärtor ffa vid paklitaxel.
Benmärg	Ovanligt frånsett vid docetaxelbehandling där neutropenier vanligen är dosbegränsande.
Allmänna symtom	Trötthet och vätskeretention vid taxaner, ffa tdocetaxel.

32

Antitumoral regim - Lungcancer
Karboplatin-Paklitaxel
 Indikation: Icke-småcellig lungcancer C34
 Kurintervall: 21 dagar

Behandlingsavsikt: Palliativ

Översikt

Läkemedel

Substans	Administrering	Spädning	Infusionstid	Grunddos/ admtillfälle	Beräknings- sätt	Maxdos/ admtillfälle	Max ack. dos
1. Paklitaxel	Intravenös infusion	1000 ml Natriumklorid 9 mg/ml infusion	3 tim.	200 mg/m ²	kroppsyta		
2. Karboplatin	Intravenös infusion	500 ml Glukos 50 mg/ml infusion	30 min.	6 x (GFR+25) mg	njurfunktion (AUC Calvert)	1000 mg	

Regimbeskrivning

Dag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Ny kur dag 22	
1. Paklitaxel	x1																						
2. Karboplatin	x1																						

Emetogenicitet: Medel

Anvisningar för regimen**Villkor för start av regimen**

Kontroll av blod-, lever och elektrolytstatus med clearance (Cystatin C, lohexol, kreatininclearance eller motsvarande).

Villkor och kontroller för administration

Paklitaxel - Ökad beredskap för anafylaktisk reaktion. Överkänslighetsreaktioner är vanliga, särskilt kur 1 och 2. Blodtryck och puls.

Anvisningar för ordination**Karboplatin** - Calverts formel: Dos = AUC x (GFR+25). AUC=6 mg/ml x min; GFR=... ml/min, okorrigerat värde; Dos=...mg, totaldos.

Kontroll av blod inkl. neutrofila och elektrolytstatus inklusive kreatinin. För behandlingsstart neutrofila >1,5 och TPK >75.

Om S-kreatinin över normalvärde görs kontroll av njurfunktion med clearancebestämning enligt lokal metod (Cystatin C, lohexol, kreatininclearance eller motsvarande).

Paklitaxel - Premedicinering med kortison, antihistaminer och H2-blockare t.ex. peroral behandling med Betametason 8 mg, Cetirizin 10 mg, Ranitidin 150 mg.

Kontroll av perifer neuropati.

Dosreduktion rekommendation**Hematologisk toxicitet**

NADIR-värde för leukocyter < 2,0 och/eller neutrofila < 1,0 - ge nästa kur med 80 % av doserna för båda läkemedlen.

Om NADIR-värden efter dosreduktion fortsatt är leukocyter < 2,0 och/eller neutrofila < 1,0 - dosreducera ytterligare 10-15 % eller byt regim.

www.regimbiblioteket.cancercentrum.se

33

Cytostatikabehandling vid lungcancer

Mekanism	Typ	Exempel
Direkt DNA påverkan	Alkylerare	cyklofosamid , ifosfamid, prokarbazin, DTIC, temozolomid, CCNU, klorambucil, tiotepa, mitomycin C, busulfan, bendamustin
	Platinumprep	cisplatin, karboplatin, oxaliplatin
Indirekt DNA påverkan	Topoisomeras-hämmare	doxorubicin , epirubicin, daunorubicin, idarubicin, mitoxantron, pixantron, etoposid, irinotekan, topotekan
	Antimetaboliter	metotrexat, 5FU, capecitabin, tegafur, gemcitabin , cytarabin, trifluridin, fludarabin, kladribin, trabectedin
Mitos-hämmare	Vinka-alkaloider	vinkristin, vinorelbin , vindesin, vinblastin
	Taxaner	paklitaxel, docetaxel, cabazitaxel, nab-paklitaxel
	Halikondriner	eribulin
Övriga cytostatika		bleomycin, estramustin <i>mfl</i>

34

Biverkningar vid cytostatikabehandling

- Benmärgstoxicitet
- Illamående
- Gastrointestinal toxicitet
- Hårfall och hudbiverkningar
- Njurtoxicitet
- Neurotoxicitet
- Överkänslighetsreaktioner

35

Benmärgshämning

- Vanlig **dosbegränsande toxicitet** för flera klassiska cytostatika som alkylereare och antracykliner
- Behandlingsorsakad **anemi** är vanligt men sällan dosbegränsande. Åtgärdas med transfusioner.
- **Leukopeni** vanligaste dosbegränsningen. LPK < $1,0 \times 10^9/L$ eller neutrofiler < $0,5 \times 10^9/L$ är ett observandum.
- Kan förebyggas:
 - **Vid kurativ behandling:** med **G(M)-CSF** i samband med behandlingen (inte vid neutropeni)
 - **Vid palliativ behandling:** I första hand med **dosreduktion** vid nästa behandling
- **Trombocytopeni** ibland dosbegränsande. Åtgärdas med transfusioner.

36

Handläggning av febril neutropeni

- Feber över 38° i en timme efter cytostatika-behandling **skall bedömas på sjukhus**. Kontrollera blodstatus + diff!
- Feber och neutrofiler < $0,5 \times 10^9/L$
- Handläggningsförslag
 - **Lägg in** patienten!
 - **Rundodla** (blod, urin, sputa, infarter)
 - Ge **vätska** vid behov
 - Utred eventuellt infektionsfokus (inspektera hud, infarter, lungrtg)
 - Ge **iv antibiotika** (meropenem, tazobaktam samt ev aminoglykosidtillägg)
 - Vid utebliven effekt **byt antibiotika** och överväg behandling mot svamp och virus!
 - Överväg **dosreduktion** eller **GM-CSF** inför nästa kur!

37

Illamående

1. Akut illamående (inom 24 timmar)

Hög risk (>30%)

Platinaföreningar
Antracykliner
Cyklofosamid
CCNU
DTIC

Mellanrisk (10-30%)

Taxaner
Etoposid
Irinotekan
Gemcitabin

Låg risk (<10%)

5Fu
Metotrexat
Vinkristin
Vinorelbin

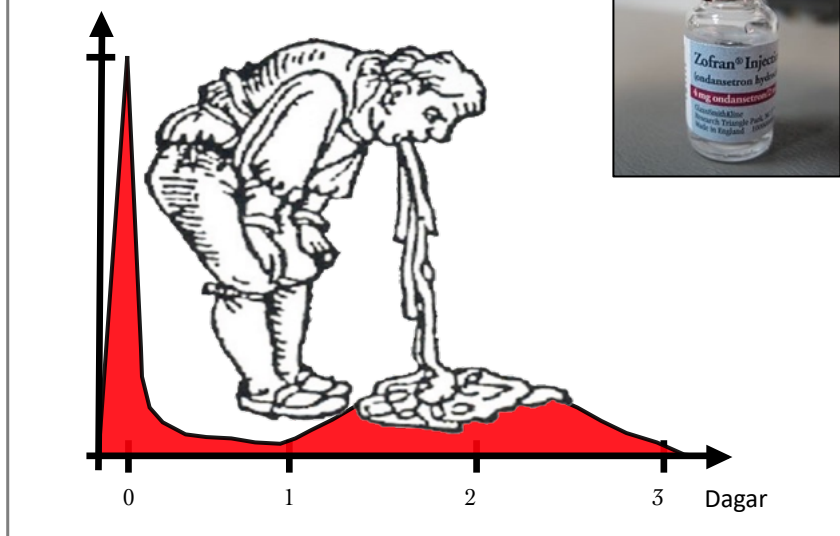
Efter: Bartlet et al Int Med J 2002:32 401-407

2. Fördröjt illamående (efter 24 tim)

3. Anticipatoriskt illamående

38

Illamåendets faser

39

Riskfaktorer för illamående

- Kvinnor
- Rörelsesjuka
- Tidigare cytosatikainducerat illamående
- Ålder < 50 år
- Ångest och oro
- Nedsatt allmäntillstånd
- Postoperativt illamående
- Stor tumörbörda

Efter: Riktlinjer för antiemetikaprofylax Region Östergötland,
Riktlinjer antiemetikabehandling www.cancercentrum.se

40

Moderna antiemetika har varit viktiga!

- **5 HT3 antagonisten** ondansetron (Zofran®) utvecklades under sent 80 tal.
- Revolutionerade cyto- statikabehandlingen!
- **NK1 blockeraren** aprepitant (Emend®) godkändes 2003

41

Antiemetika i praktiken

5HT₃ inhibitorer

Potenta hämmare av akut
cytostatikainducerat illamående

Ondansetron 4-8mg x1-2 po/iv

Granisetron 5mg x1 po/iv

Palonosetron 0,5 mg x 1 po, inj 0,25 mg iv

Kortikosteroider

Verksamt mot såväl akut som fördröjt illam.

Betametason 4-8 mg x1-2 (1-5 dagar)

Benzamider (Dopamin antagonism)

Verksamt mot såväl akut som fördröjt illam.

Metoklopramid 10-20 mg x 1-3.

NK₁ receptor blockerare (substans P)

God effekt på fördröjt illamående.

Aprepitant 125 mg d1, 80 mg d2-4 po

Akynzeo (netupitant/palonosetron) d1 po

Neuroleptika och bensodiazepiner

Används ffa som tilläggsbehandling

Olanzapin 2,5 mg 1-2 tn dag 1-5 po

Lorazepam 1 mg 1 tn vb po

42

Gastrointestinal toxicitet

Diarré

Toxisk effekt på snabbt
prolifererande tarmepitel.

Flourouracil

Irinotekan

Akut diarré

Fördröjd diarré

Förstoppning

Orsakas vanligen av neurotoxicitet
med påverkan på det autonoma
nervsystemet.

Vincaalkaloider

Vinorelbin

Vinkristin

43

Hudbiverkningar

Håravfall

Cytostatika

Frekvens håravfall

Cyklofosamid	Vanligt
Ifosamid	Vanligt
Doxorubicin	Vanligt
Paklitaxel	Vanligt

Bleomycin	Ofta
Etoposid	Ofta
Metotrexate	Ofta

5-FU	Ovanligt
Vinkristin	Ovanligt
Cisplatin	Ovanligt

Alley et al Curr Opin in Onc 2002;14:21-216

Dock mycket stor individuell variation!

44

Övriga hudbiverkningar

Palmoplantar erythrodysestes

Från rodnade och svullna handflator och fotsulor till hudavlossning och sårbildningar. Ses framför allt efter behandling med liposomalt **doxorubicin** (Caelyx®) och vid långtidsbehandling med antimetaboliter som **5FU**.

Nagelbiverkningar

Nagelförändringar är vanligt vid cytostatikabehandling. Nagelavlossning ses bland annat vid behandling med **taxaner**

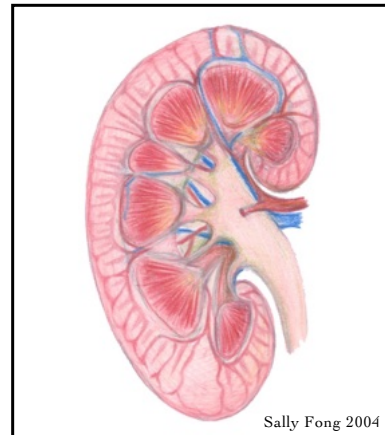

Slee NEJM 1997

45

Nefrotoxicitet

- Cisplatin
- Ifosfamid
- Metotrexat
- Karboplatin
- Pemetrexed

46

Neurotoxicitet

Perifer polyneuropati

Vinkaalkaloider
 Cisplatin
 Oxaliplatin
 Paklitaxel
 Docetaxel

CNS biverkningar

Ifosfamid
 Metotrexat
 Purinatagonister
 Kladribin
 Fludarabin

47

Överkänslighetsreaktioner

- Paklitaxel
- Etoposid
- Cisplatin
- Karboplatin
- Gemcitabin
- Antikroppar

Allergiska reaktioner är ganska ovanliga vid cytostatikabehandling.

Visar sig ofta under infusionen som

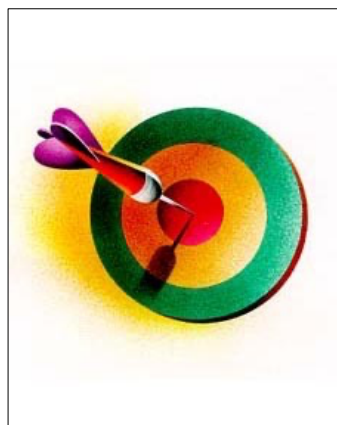
- Feber och frossa
- Blodtrycksfall
- Takykardi
- Bronkospasm

Upphör vanligen då infusionen **stoppas**. Behandlas vid behov som en allergisk reaktion med **antihistaminer, steroider och eventuellt adrenalin**.

48

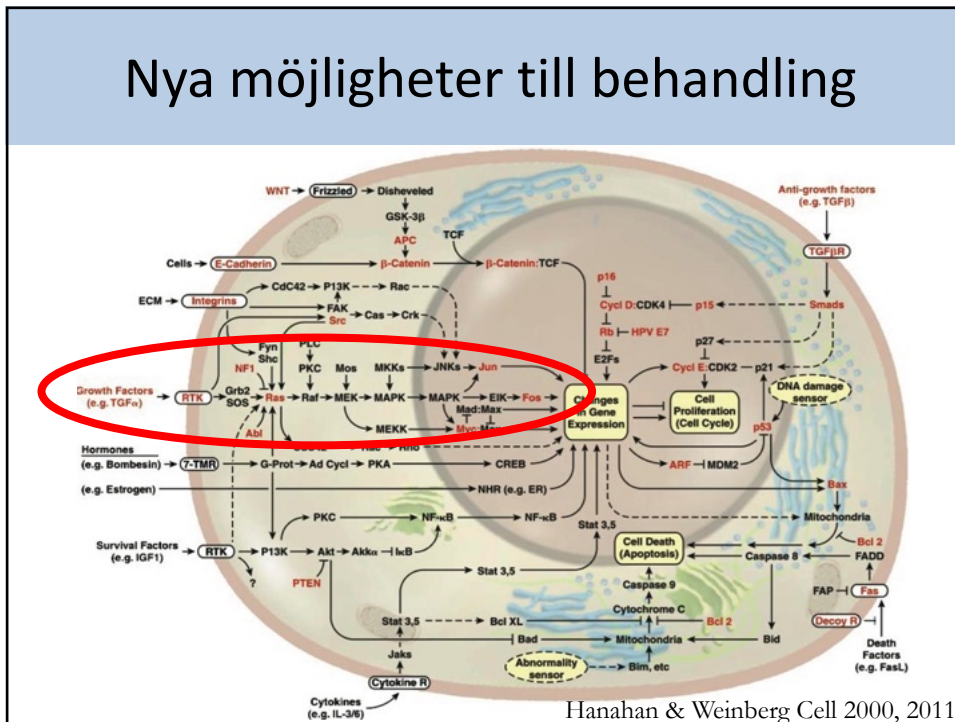
Målriktad behandling

- Signaltransduktionshämmare
 - Proteinkinashämmare
 - Tyrosinkinashämmare
 - Övriga proteinkinashämmare
- Antikroppar
 - Okonjugerade
 - Konjugerade
- Övriga
 - Proteasomhämmare

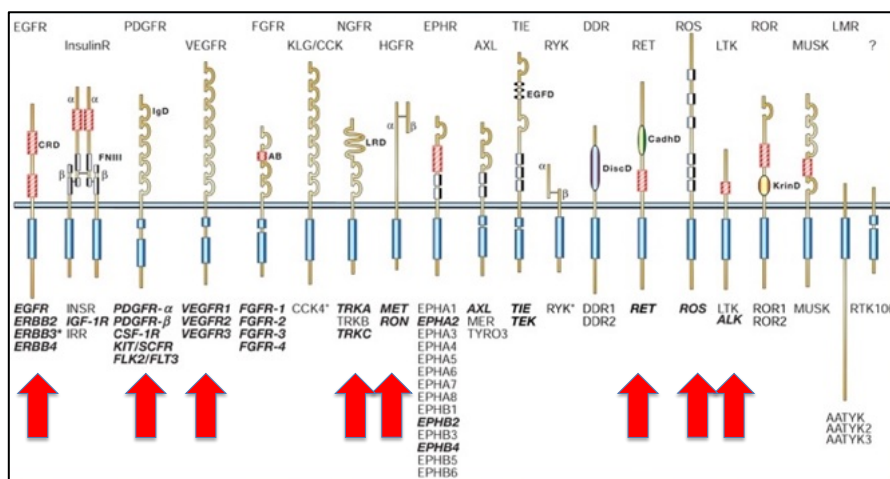
50

Nya möjligheter till behandling

51

Receptortyrosinkinaser

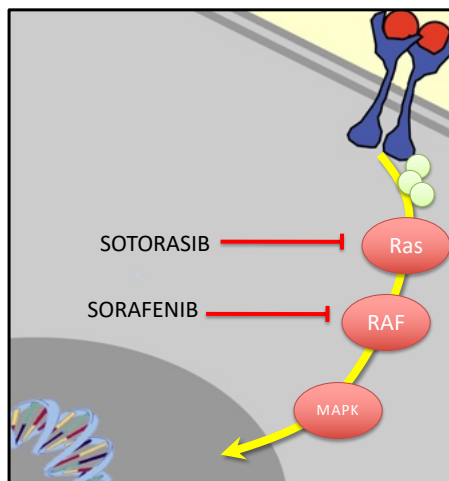

Blume-Jensen & Hunter Nature 2001

52

RAS/RAF

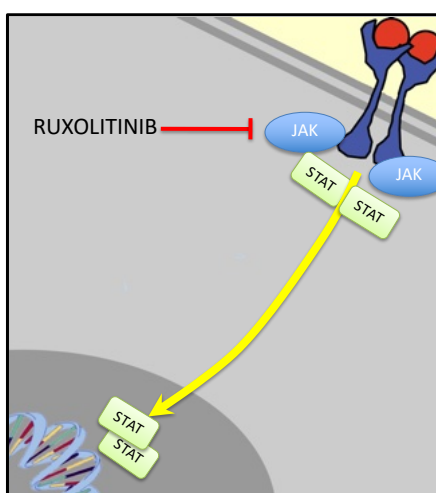
- Aktiveras av RTK som EGFR, PDGFR, VEGFR
- Inducerar proliferation, migration och angiogenes
- K-RAS mutationer vanliga vid lungcancer
- RAS/RAF inhibitorer finns men har hittills varit en besvikelse
- **Sotorasib**, en ny RAS hämmare (G12C) nyligen presenterad...

53

JAK/STAT

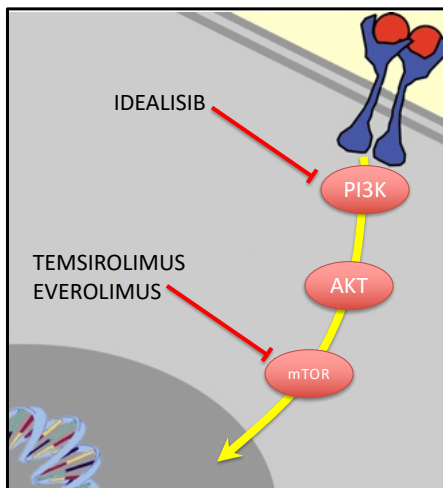
- Janus kinas aktiverar STAT familjen av transkriptionsfaktorer
- Stimulerar bla
 - överlevnad (bcl2),
 - proliferation (c-myc)
 - angiogenes (VEGF)
- Aktiverad vid ett flertal maligniteter
- **Ruxolitinib** vid myelofibros

54

PI3K

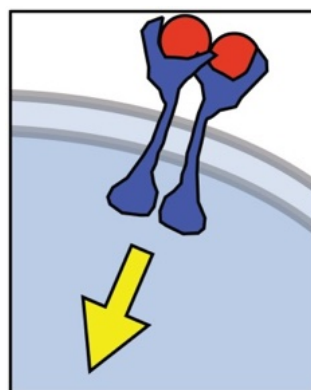
- Ett kinas som aktiveras av ett flertal RTK
- Inducerar translation och celltillväxt
- Stimulerar överlevnad, proliferation
- **PI3K inhibitorer** vid KLL
- Effektiva **mTOR inhibitorer** vid njurcancer

55

Det började med Epidermal growth factor

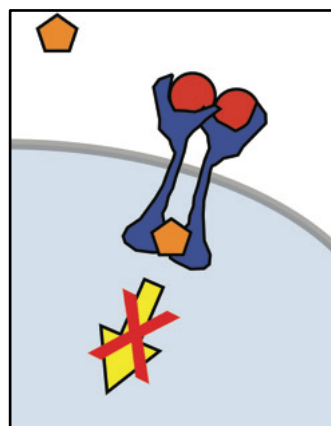
- EGF och dess receptor EGFR uttrycks i de flesta epiteliära tumörtyper
- Så gott som alltid uttryckt vid lungcancer (70 -90%)
- Stimulerar proliferation och förlängd cellöverlevnad
- Har även effekt på stromala celler

56

EGFR inhibitorer vid NSCLC

Gefitinib	n	Resultat	Ref
Fas II	210 221	RR 19% RR 12%	Fukuokoa JCO 03 Kris JAMA 03
Fas III	1692	ns	Thatcher Lancet 05
Erlotinib			
Fas II	57	RR 12%	Pérez-Soler JCO 04
Fas III	731	OS 4,7 m vs 6,7 m	Shepherd JCO 04

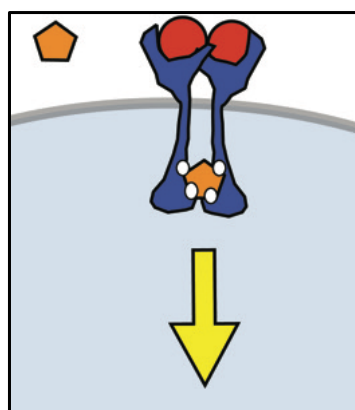
57

EGFR mutationer

Mutationer i EGFR ökar ligandberoende kinasaktivitet och ökar också sensitiviteten för tyrosinkinasinhibitorer

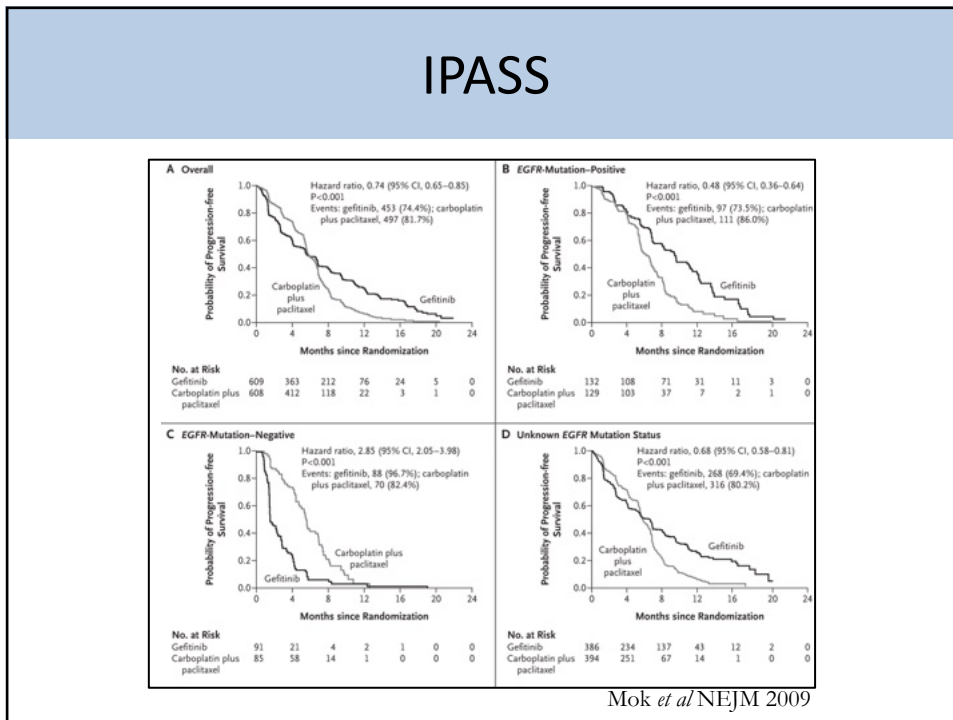
De flesta (90%) återfinns i exon 19 och 21

Dessa mutationer förefaller vanligare hos icke rökare, kvinnor och patienter av asiatiskt ursprung.

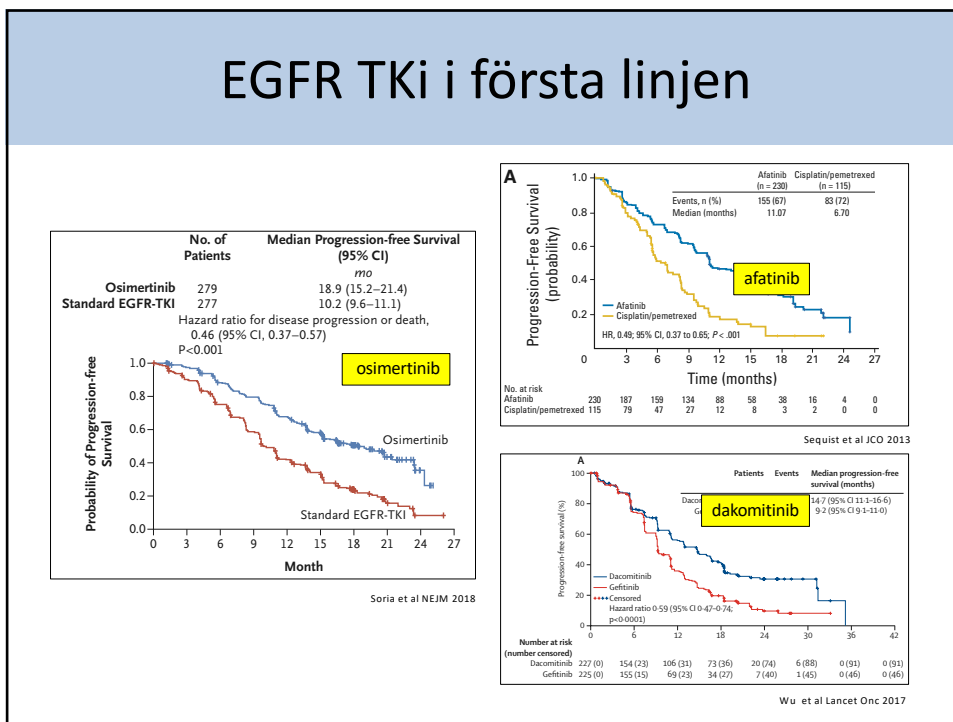

Lynch *et al* NEJM 2004
Paez *et al* Science 2004
Pao *et al* PNAS 2004

58

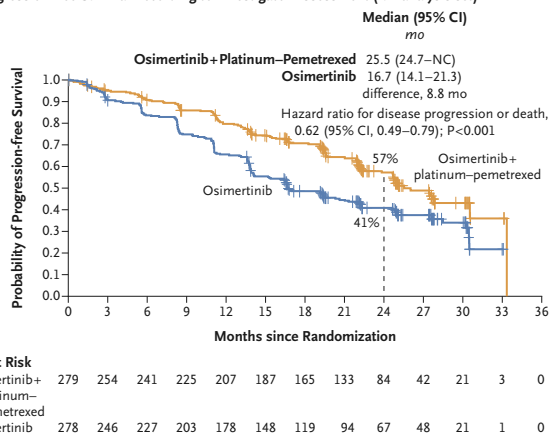
59

60

EGFR Tki + cytostatika?

A Progression-free Survival According to Investigator Assessment (full analysis set)

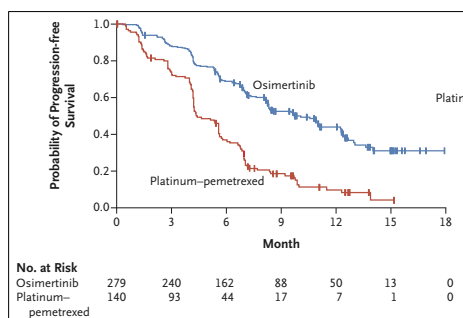
Planchard NEJM 23

61

EGFR Tki resistens

- **Nya mutationer**
 - T790M
 - C797S
 - BRCA1
- **Alternativa signalvägar**
 - MET amplifiering
 - HER2 amplifiering
 - HGF uppreglering
 - AXL uppreglering
- **EMT**
- **Transformation till SCLC**

Osimertinib vid EGFR T790M+ NSCLC

Mok et al LO 2017

62

ALK re-arrangemang

- Aktiverande ALK re-arrangemang hos **5 - 7%** av NSCLC pat
- Förekommer vanligen inte samtidigt som EGFR mutationer
- **Crizotinib** den första registrerade ALK hämmaren

Sasaki *et al* EJC 2010

Anaplastic Lymphoma Kinase Inhibition in Non-Small-Cell Lung Cancer

Eunice L. Kwak, M.D., Ph.D., Yung-Jue Bang, M.D., Ph.D., D. Ross Camidge, M.D., Ph.D., Alice T. Shaw, M.D., Ph.D., Benjamin Solomon, M.B., B.S., Ph.D., Robert G. Maki, M.D., Ph.D., Sai-Hong I. Ou, M.D., Ph.D., Bruce J. Dezube, M.D., Paul A. Jänne, M.D., Ph.D., Daniel B. Costa, M.D., Ph.D., Mariella Varela-Garcia, Ph.D., Woo-Ho Kim, M.D., Thomas J. Lynch, M.D., Panos Fidas, M.D., Hannah Stubbs, M.S., Jeffrey A. Engelman, M.D., Ph.D., Lucia V. Sequist, M.D., M.P.H., Weiwei Tan, Ph.D., Lenza Gardini, M.D., Ph.D., Mari Mino-Kamudson, M.D., Greg C. Wei, Ph.D., S. Martin Shreeve, M.D., Ph.D., Mark J. Ratain, M.D., Jeffrey Settleman, Ph.D., James C. Christensen, Ph.D., Daniel A. Haber, M.D., Ph.D., Keith Wilner, Ph.D., Ravi Salgia, M.D., Ph.D., Geoffrey I. Shapiro, M.D., Ph.D., Jeffrey W. Clark, M.D., and A. John Iafrate, M.D., Ph.D.

Kwak *et al* NEJM 2010

63

ALK Tki i första linjen

Peters NEJM 2017

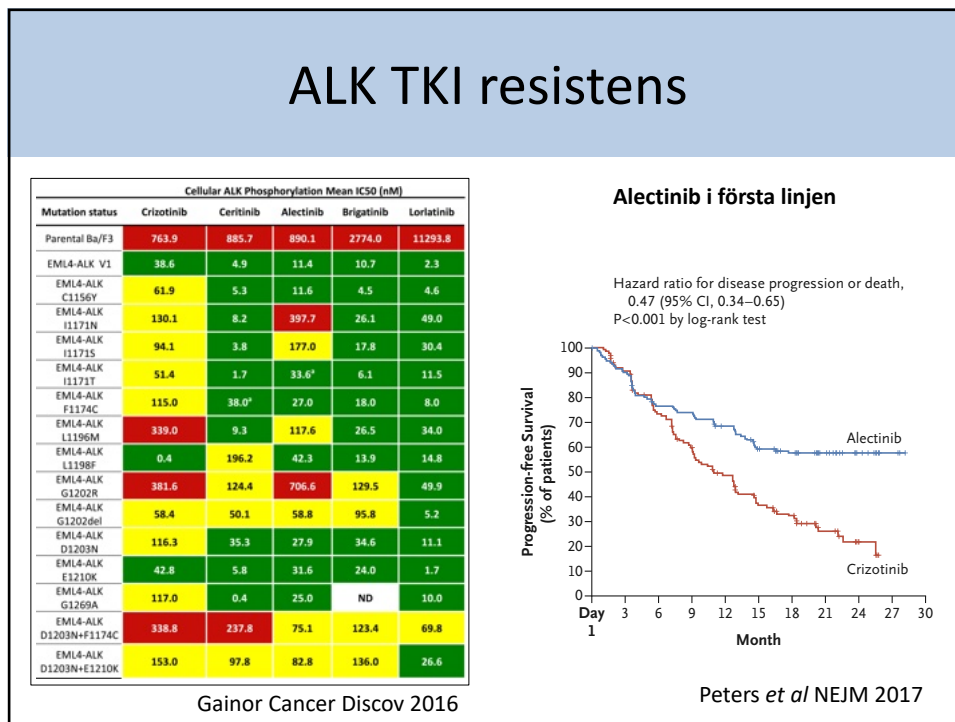
Camidge NEJM 2018

Hazard ratio for disease progression or death, 0.49 (95% CI, 0.33-0.74)
P<0.001 by log-rank test

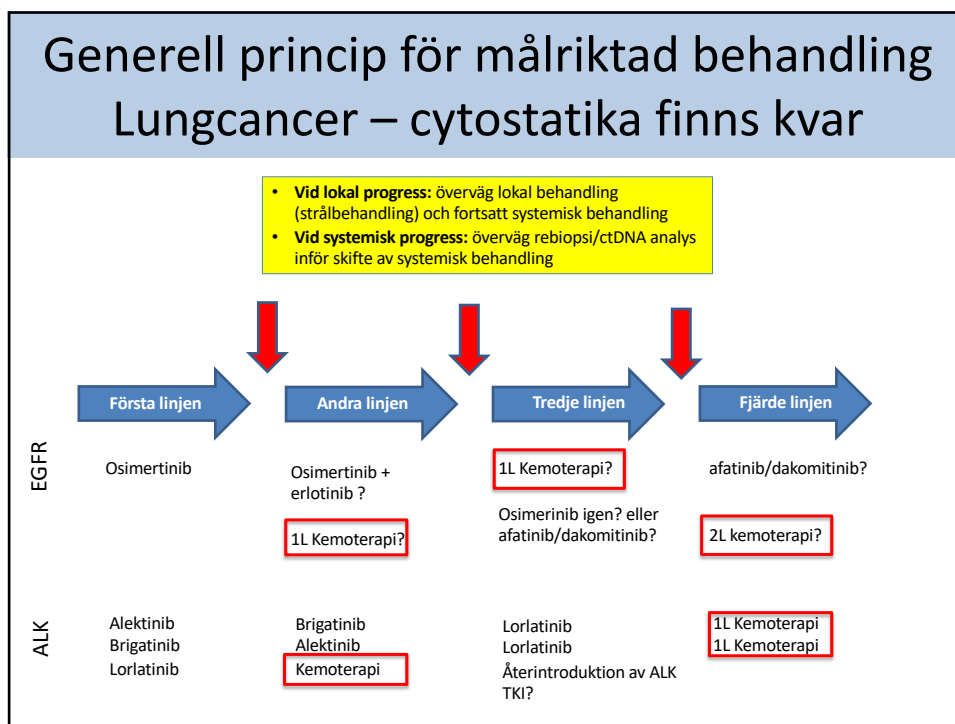
Shaw NEJM 2020

Hazard ratio for disease progression or death, 0.28 (95% CI, 0.19-0.41)
P<0.001, one-sided

64

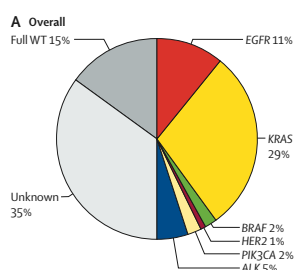
65

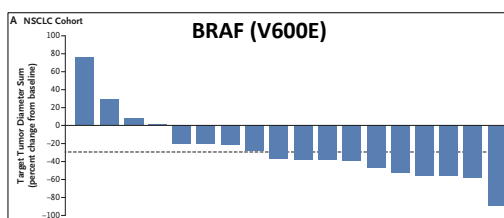
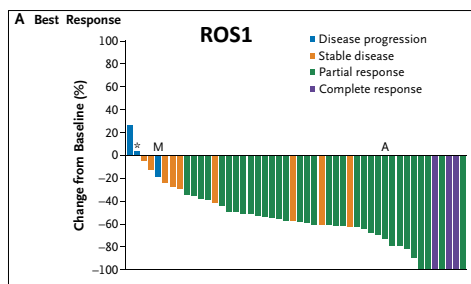
66

TKi vid ovanligare mutationer fungerar

- **Bra respons** för behandlingar mot ovanligare mutationer
 - ROS1 (crizotinib, entrectinib)
 - BRAF (dabrafenib/trametinib)

Shaw NEJM 2014
Hyman NEJM 2015
Barlesi Lancet Onc 2016

67

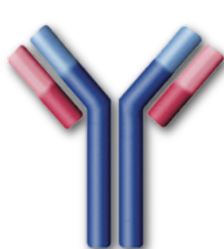
Målriktad behandling fungerar vid många mindre vanliga genetiska förändringar

- **Målriktad behandling bör idag övervägas** i första linjen till patienter med:
 - ROS1 rearrangemang (crizotinib, entrectinib)
 - RET rearrangemang (kabozantinib, selpercatinib mm)
 - BRAF (V600E) (dabrafenib/trametinib, encorafenib/binimetinib)
 - NTRK rearrangemang (larotrectinib, entrectinib)
- **Målriktad behandling bör idag övervägas** i andra linjen till patienter med:
 - KRAS G12C (sotorasib)
 - MET ex14 och ampl (tepotinib)
 - EGFR exon 20 mut (amivantamab)
- **Målriktad behandling kan (snart) övervägas** i andra linjen till patienter med:
 - Erbb2 mut och ampl (afatinib, trastuzumab, TDM1, TDX)

68

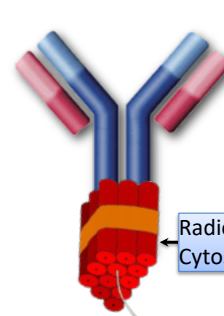
Antikroppar

Okonjugerade

Rituximab	CD20
Cetuximab	EGFR**
Bevacizumab	VEGF*
<i>mfl..</i>	

Konjugerade

Ibritumomab	CD20	⁹⁰ Y
Brentuximab	CD30	Vedotin
TDM1	Her2	Mertansin**
TDX	Her2	Deruxtecan**

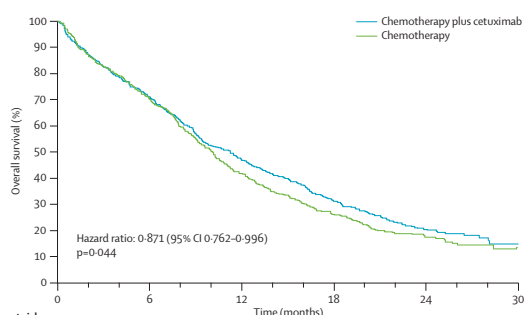
*Används vid lungcancer. **Teoretiskt användbara vid lungcancer

69

Borde inte en EGFR mab fungera vid lungcancer?

- Randomiserad fas III (n=1125).
 - Cis/vino vs
 - Cis/vino/cetuximab
- EGFR IHC+
- mOS 11,3 vs 10,1 m)
- Mer biverkningar, bättre effekt

FLEX

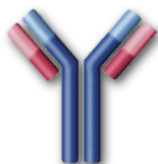

Time (months)	0	6	12	18	24	30
Chemotherapy plus cetuximab	557	383	251	155	53	3
Chemotherapy	568	383	225	134	48	0

Pirker *et al* Lancet 2009

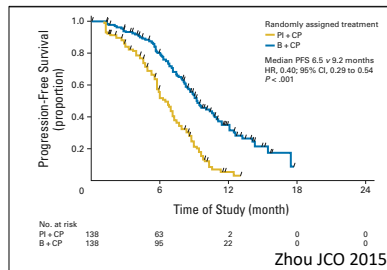
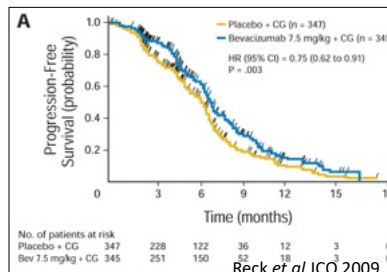
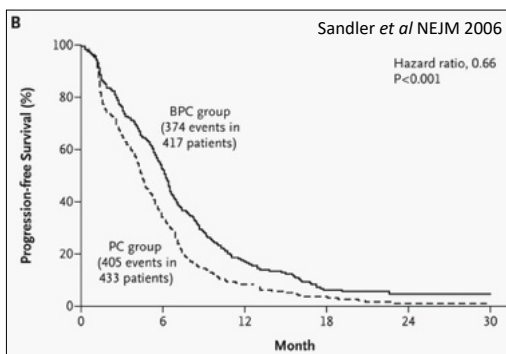
70

Anti-angiogenes i första linjen

Bevacizumab: Anti VEGF mab ges med cytostatika

- Varierande studie resultat
- Inga prediktiva markörer

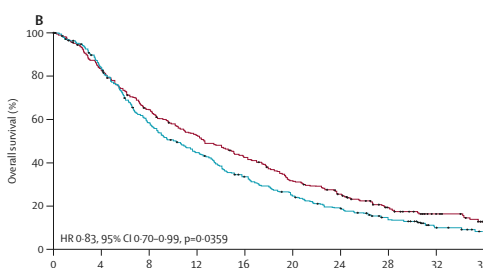
71

Nintedanib och ramucirumab i andra linjen?

Nintedanib (VEGFR Tki)

Docetaxel ± nintedanib

- PFS tot 3,5 vs 2,7 m
- OS (adeno) 12,6 m vs 10,3 m

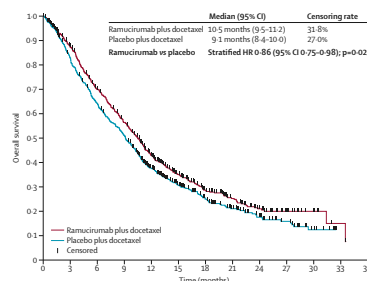

Reck *et al* Lancet Oncol 2014

Ramucirumab (VEGFR2 mab)

Docetaxel ± ramucirumab

- PFS tot 4,5 vs 3,0 m
- OS 10,5 m vs 9,1 m

Garon *et al* Lancet 2014

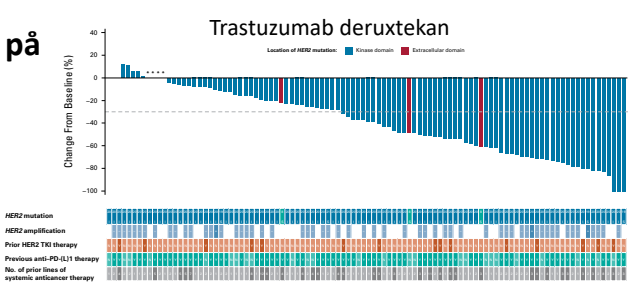
72

ADC på väg vid lungcancer!

- **Målinriktad** cytostatika-behandling
- **ADC behandlingar på väg** för lung-lungcancer
 - Trastuzumab dxt
 - Datopotamab dxt
 - Patritumab dxt
- **Nya biverkningar**

Trastuzumab deruxtekan

Go JCO 2023

73

Kinas inhib	Target/s	Kinas inhib	Target/s
Imatinib	Bcr-abl,c-kit, PDGFR	Axitinib	VEGFR-1,-2,-3
Dasatinib	Bcr-abl,c-kit,src, PDGFR	Regorafenib	VEGFR1-3,TIE2,BRAF,KIT
Nilotinib	Bcr-abl,c-kit, PDGFR	Vandetanib	VEGFR2, EGFR,RET
Bosutinib	Bcr-Abl, SRC	Nintendanib	VEGFR1, PDGFR, FGFR
Ponatinib	BCR-ABL mfl	Entrektnib	NTRK,ROS1
Gefitinib	EGFR	Cabozantinib	
Erlotinib	EGFR	Temsirolimus	mTOR
Afatinib	EGFR	Everolimus	mTOR
Dakomitinib	EGFR	Ruoxolitinib	JAK1/2
Osimertinib	EGFR	Antikropp	Target
Crizotinib	ALK, ROS1	Bevacizumab	VEGF-A
Ceritinib	ALK	Ramucirumab	VEGFR2
Alectinib	ALK	Rituximab	CD20
Brigatinib	ALK	Trastuzumab	Her2
Lorlatinib	ALK	Cetuximab	EGFR
Lapatinib	EGFR, Her2	Panitumumab	EGFR
Vemurafenib	BRAF	Alemtuzumab	CD52
Dabrafenib	BRAF	Ofatumumab	CD20
Sunitinib	VEGFR1-3,PDGFR,KIT,RET	Katumaxomab	EPCAM, CD3
Sorafenib	VEGFR1-3,PDGFR,KIT,RAF	Trastuzumab-emtansin-1	Her2
Pazopanib	VEGFR1-3,PDGFR,KIT	Trastuzumab-deruxtekan	Her2

74

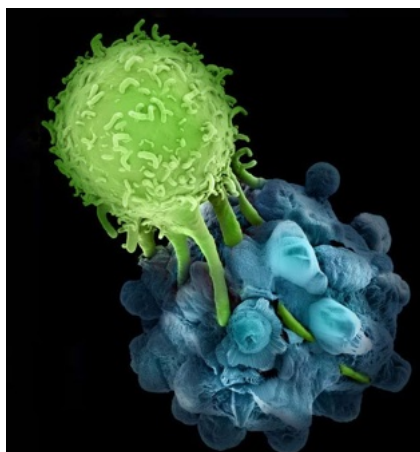
Biverkningar vid målriktad behandling

- Biverkningar ofta **kopplade till den specifika verkningsmekanismen**, tex:
 - EGFR: Hudbiverkningar, diarréer
 - VEGF: Blödningar, hypertoni
 - ALK: systörningar, CNS påverkan
- Ofta **låggradiga biverkningar** som nöter under **lång tid**.
- Hanteras oftast med:
 - Understödjande vård och behandling.
 - Dosreduktioner och behandlingsuppehåll

75

Immunterapi

- **Cytokiner**
 - IFN/IL2
- **Antikroppar**
- **Vacciner**
 - Cellfraktioner (lysat)
 - Specifika tumörantigen (TAA)
- **Cellbaserad immunoterapi**
 - Tumörinfiltrerande lymfocyter
 - Autologa dendritiska celler
 - CAR-T
- **Immunstimulerande antikroppar**
 - CTLA4 inhibitorer
 - PD1/PDL1 inhibitorer

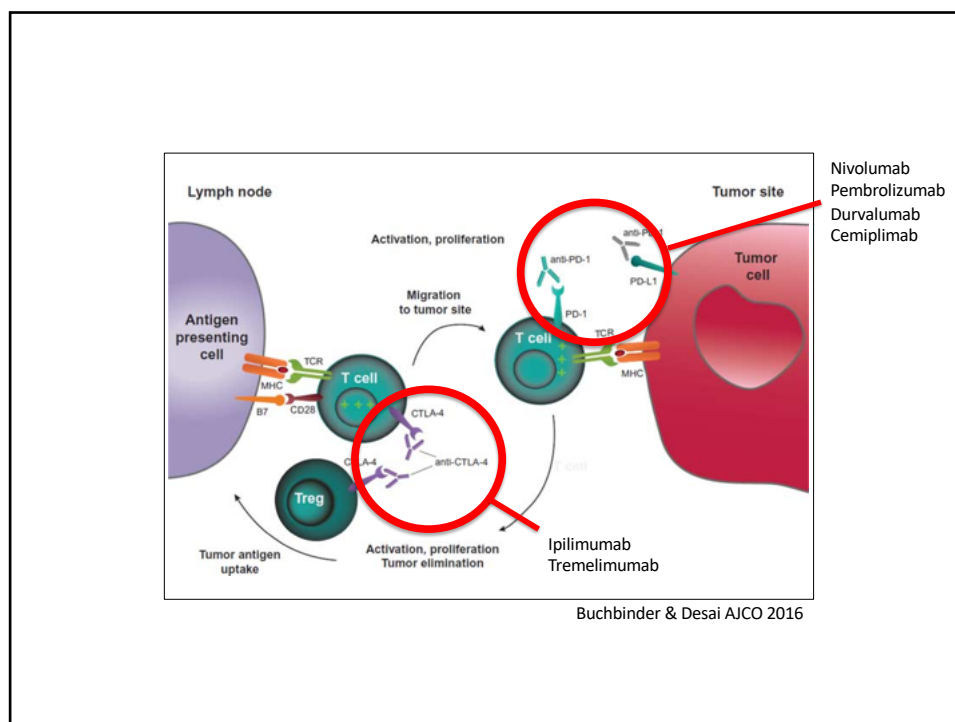
76

Immunterapi ett viktigt verktyg vid lungcancer

- Immunterapi **etablerades först vid malignt melanom**
- **Flera indikationer** för lungcancer idag
 - Adjuvant vid st II-III
 - Preo vid st II-III
 - Monoterapi 1L st IV
 - Kemoimmunterapi 1L st IV
 - 2L behandling st IV
- **Breddinförande** vid en stor diagnosgrupp pågår sedan några år
- **Nya biverkningar** – nya utmaningar

77

78

CTLA4 vs PD1/PDL1

CTLA-4

- Hämmar T cells aktivering **tidigt** (i lymfkörteln)
- Uttrycks **på T celler** inkl Treg celler
- Ligander uttrycks endast av antigen presenterande celler (**APCs**)
- Hämning leder till en **ökad aktivering och diversifiering** av T cells kloner

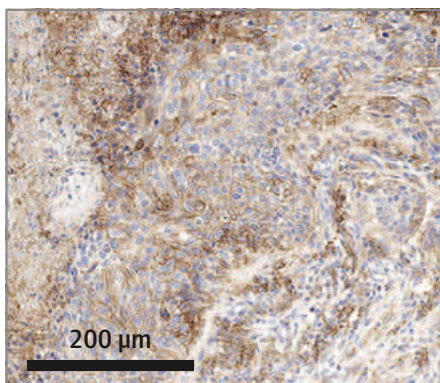
PD-1/PDL1

- Hämmar T cells aktivering **sent** (i perifer vävnad)
- PD1 uttrycks av **många typer immunceller**
- Liganden PD-L1 uttrycks i många vävnadstyper
- Hämning **rekonstituerar ett hämrat immunsvär** i perifer vävnad

79

Prediktiva markörer för immunterapi?

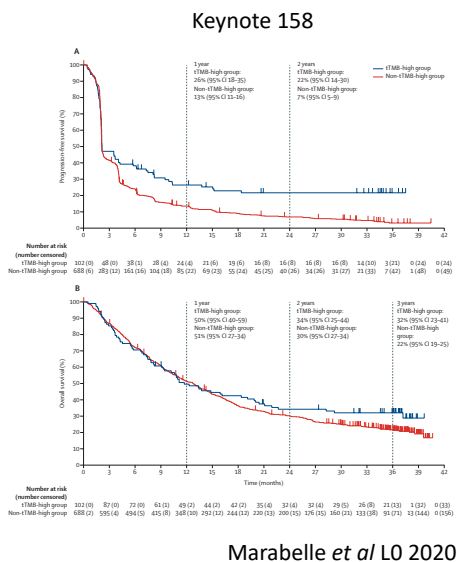
- PD-L1 uttryck är en **prediktiv markör** för immunterapi
- **Varierande resultat** och metodologiska problem.
- **Första linjens monoterapi**
 - PD-L1 >50% för första linjens monoterapi behandling med pembrolizumab (SP263, 22C3)
 - PD-L1 >50% i tumörceller eller >10 % i immunceller för första linjens monoterapi med atezolizumab (SP142)
 - PDL1>50% för behandling med cemiplimab
- **Första linjens kemoimmunterapi**
 - PDL1>1% för behandling med cemiplimab+kemo 1L (22C3)
- **Andra linjens monoterapi**
 - PD-L1 >1% för andra linjens behandling av adenocarcinoma pembrolizumab (SP263)

Rimm *et al* JAMA onc 2017

80

Vi behöver nya prediktiva markörer!

- Tumour Mutational Burdon (TMB)?
- Mikro Satellit instabilitet (MSI)?
- Tumör Infiltrerande Lymfocyter (TIL)
- Mutationer
 - STK11, KEAP1?
 - Genpaneler?

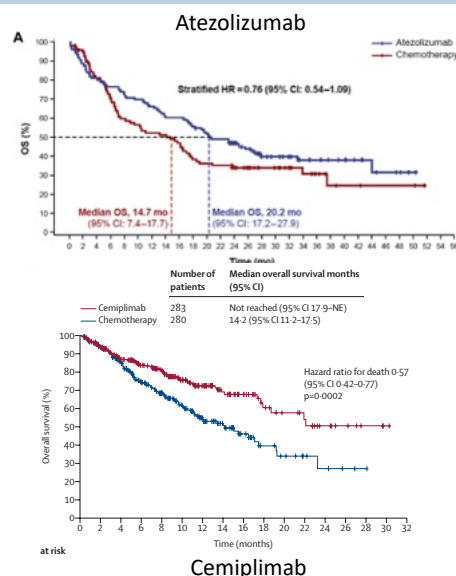
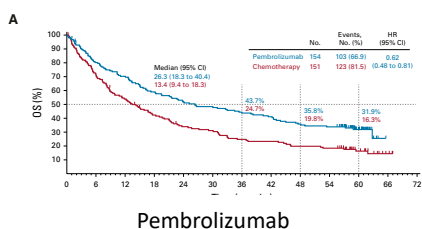

81

Immunoterapi i första linjen

- Immunoterapi som monoterapi
- En möjlighet i första linjen vid stadium IV
- PDL1>50%

Reck JCO 21
Jassem JTO 21
Sezer Lancet 21

82

Immunterapi har mindre biverkningar

Adverse Event	Pembrolizumab Group (N=154)		Chemotherapy Group (N=150)	
	Any Grade	Grade 3, 4, or 5	Any Grade	Grade 3, 4, or 5
<i>number of patients (percent)</i>				
Occurred in ≥10% of patients in either group‡:				
Nausea	15 (9.7)	0	65 (43.3)	3 (2.0)
Anemia	8 (5.2)	3 (1.9)	66 (44.0)	29 (19.3)
Fatigue	16 (10.4)	2 (1.3)	43 (28.7)	5 (3.3)
Decreased appetite	14 (9.1)	0	39 (26.0)	4 (2.7)
Diarrhea	22 (14.3)	6 (3.9)	20 (13.3)	2 (1.3)
Neutropenia	1 (0.6)	0	34 (22.7)	20 (13.3)
Vomiting	4 (2.6)	1 (0.6)	30 (20.0)	1 (0.7)
Pyrexia	16 (10.4)	0	8 (5.3)	0
Constipation	6 (3.9)	0	17 (11.3)	0
Stomatitis	4 (2.6)	0	18 (12.0)	2 (1.3)
Decreased neutrophil count	0	0	20 (13.3)	6 (4.0)
Increased blood creatinine level	3 (1.9)	0	15 (10.0)	1 (0.7)
Decreased platelet count	0	0	18 (12.0)	9 (6.0)
Thrombocytopenia	0	0	17 (11.3)	8 (5.3)
Decreased white-cell count	1 (0.6)	0	16 (10.7)	3 (2.0)
Dysgeusia	1 (0.6)	0	15 (10.0)	0

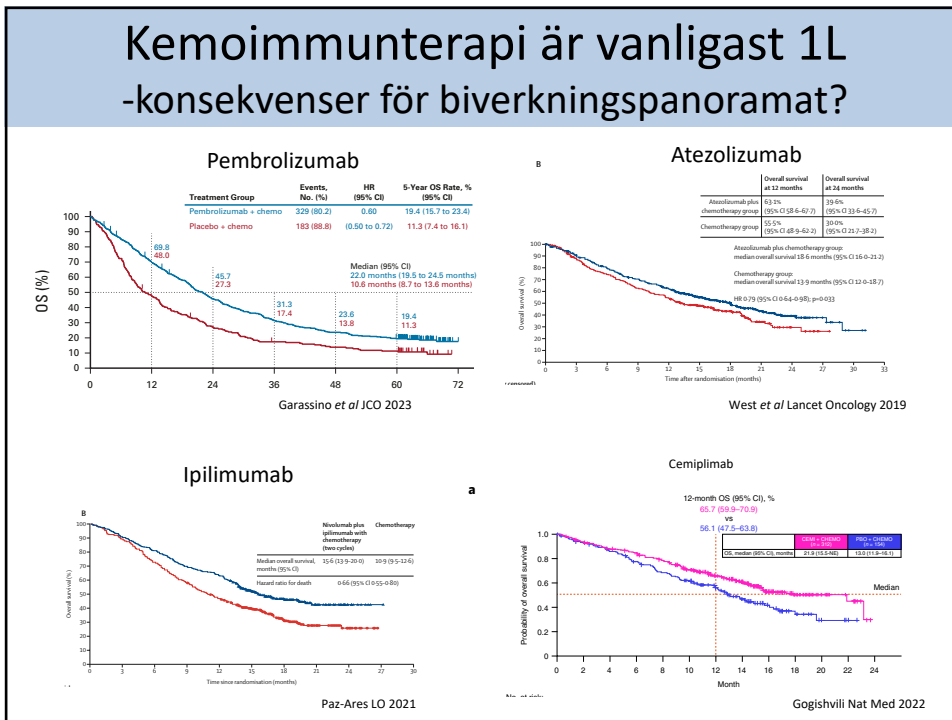
83

Men fler autoimmuna biverkningar

Adverse Event	Pembrolizumab Group (N=154)		Chemotherapy Group (N=150)	
	Any Grade	Grade 3, 4, or 5	Any Grade	Grade 3, 4, or 5
<i>number of patients (percent)</i>				
Immune-mediated§				
Any	45 (29.2)	15 (9.7)	7 (4.7)	1 (0.7)
Hypothyroidism	14 (9.1)	0	2 (1.3)	0
Hyperthyroidism	12 (7.8)	0	2 (1.3)	0
Pneumonitis	9 (5.8)	4 (2.6)	1 (0.7)	1 (0.7)
Infusion reaction	7 (4.5)	0	2 (1.3)	0
Severe skin reaction	6 (3.9)	6 (3.9)	0	0
Thyroiditis	4 (2.6)	0	0	0
Colitis	3 (1.9)	2 (1.3)	0	0
Myositis	3 (1.9)	0	0	0
Hypophysitis	1 (0.6)	1 (0.6)	0	0
Nephritis	1 (0.6)	1 (0.6)	0	0
Pancreatitis	1 (0.6)	1 (0.6)	0	0
Type 1 diabetes mellitus	1 (0.6)	1 (0.6)	0	0

84

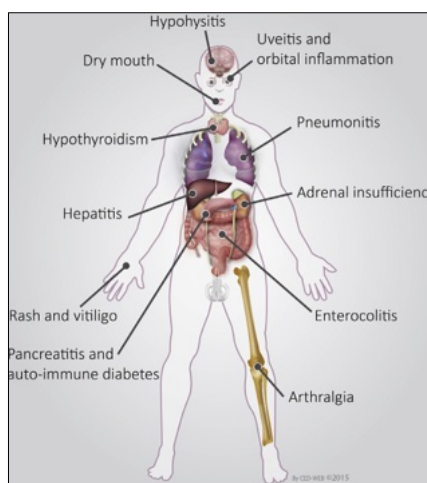
Kemoimmunterapi är vanligast 1L -konsekvenser för biverkningspanoramats?

85

Biverkningshantering vid immunterapi

- Immunrelaterade biverkningar är **vanliga**
 - Allvarliga biverkningar dock mindre vanliga
- **Andra typer** av biverkningar
- Vanligen debut 3- 6 månader efter start
- **Sen debut** inte ovanligt
- Viktigt med **tidig intervention**

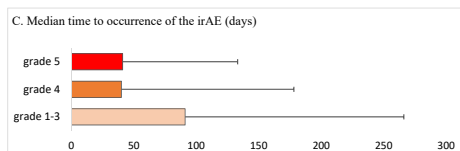
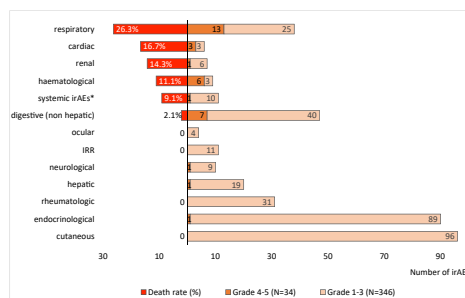

Michot et al EJC 2016

86

Allvarliga biverkningar kommer tidigare

- REISAMIC, en prospektiv fransk biverkningsstudie
 - 1187 patienter (2014-2020)
 - Riskfaktorer för allvarlig toxicitet:
 - PS \geq 2
 - Albumin<35 g/L
 - Högt neutrofil/lymfocytratio
 - Lungcancer

Ruste et al EJC 21

87

Generella åtgärder

- **Identifiera och gradera** biverkan
- Överväg **uppehåll** i behandlingen
- Sätt in **steroider** (prednisolon eller metylprednisolon).
- **Trappa ner** steroiderna och **observera** förloppet
- **Återuppta** behandlingen så snart som möjligt
- **Förstärkt immunsuppressiv** behandling vid uteblivet svar
 - Högdos immunsuppression?
 - TNFa/IL6R mab, mykofenolat, IVIG
- **Avsluta behandlingen** vid långdragna eller allvarliga biverkningar
 - Kvarstående CTCAE grad II-III biverkningar trots uppehåll
 - Återkommande CTCAE grad III
 - Alla CTCAE grad IV biverkningar

88

Gradera biverkningarna!

Common Terminology Criteria for Adverse Events (CTCAE)

Grad 1 **Milda symtom.** Oftast ingen åtgärd

Grad 2 **Moderata symtom** som påverkar ADL. Enklare åtgärder krävs.

Grad 3 **Svåra** men inte omedelbart livshotande symtom. Inneliggande vård krävs.

Grad 4 **Livshotande tillstånd.** Akut intervention. Invasiva åtgärder.

Grad 5 **Död**

89

Internationella riktlinjer för hantering av toxicitet

SPECIAL ARTICLE

Management of toxicities from immunotherapy: ESMO Clinical Practice Guideline for diagnosis, treatment and follow-up ☆

J. Haanen^{1†}, M. Obeid^{2,3,4†}, L. Spain^{5,6,7}, F. Carbone^{8,9}, Y. Wang¹⁰, C. Robert^{11,12}, A. R. Lyon^{13,14}, W. Wick^{15,16}, M. Kostine¹⁷, S. Peters⁴, K. Jordan^{18,19} & J. Larkin²⁰, on behalf of the ESMO Guidelines Committee

NCCN CLINICAL PRACTICE GUIDELINES IN ONCOLOGY

Management of Immunotherapy-Related Toxicities, Version 1.2022

Haanen *et al* Ann Onc 2023
Thompson *et al* JNCCN 2022
www.cancercentrum.se

90

Kolit

Symtom

- Lös avföring
- Diarrér
- Buksmärtor (tecken på kolit)
- Blod i avföringen
- F-kalprotektin
- Uteslut annan orsak
- Överväg CT buk och koloskopi

Behandling

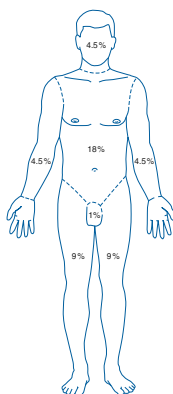
- Grad II (4-6 diarrér)
 - Behandlingsuppehåll
 - Överväg budesonid po
 - Överväg steroider 40 - 60 mg/d
- Grad III (>6 diarrér)
 - Behandlingsuppehåll
 - Sätt in steroider motsvarande metylprednisolon 1-2 mg/kg/d
- Grad IV (behov av sjukhusvård)
 - Seponera behandlingen
 - Sätt in steroider motsvarande metylprednisolon 1- 2 mg/kg/d
 - Överväg infliximab 5 mg/kg eller vedolizumab 300 mg i samråd med gastroenterolog

91

Dermatit

Symtom

- Vitiligo
- Erythem
- Blåsor
- Klåda
- Hudbiopsi
- Dermatolog konsultation

Behandling

- Grad II (10-30% av huden)
 - Antihistamin
 - Lokala steroider
 - Överväg på steroider 0,5 – 1mg/kg
- Grad III (>30 % av huden)
 - Behandlingsuppehåll
 - Lokala steroider klass III
 - Överväg steroider motsvarande 0,5 - 1 mg prednisolon/kg/d
- Grad IV (allvarlig dermatit)
 - Sätt ut behandlingen
 - Sätt in steroider motsvarande 1- 2 mg prednisolon/kg/d
 - Överväg infliximab 5 mg/kg eller tocilizumab 8 mg i samråd med hudspecialist

92

Pneumonit

Symtom

- Torrhosta
- Dyspné
- Hypoxi
- Pneumonitförändringar på DT (ground glass)
- DT thorax och spirometri rekommenderas vid misstanke
- Uteslut infektion överväg bronkoskopi

Behandling

- Grad II (hosta, lätt andfåddhet)
 - Behandlingsuppehåll
 - Steroider motsv prednisolon 1 mg/kg/d
- Grad III – IV (allvarliga symtom)
 - Seponera behandlingen
 - Steroider motsv prednisolon 2-4 mg/kg/d
 - Överväg infliximab 5 mg/kg eller tocilizumab 8 mg i samråd med lungspecialist
 - IVIG kan övervägas

93

Pneumonit

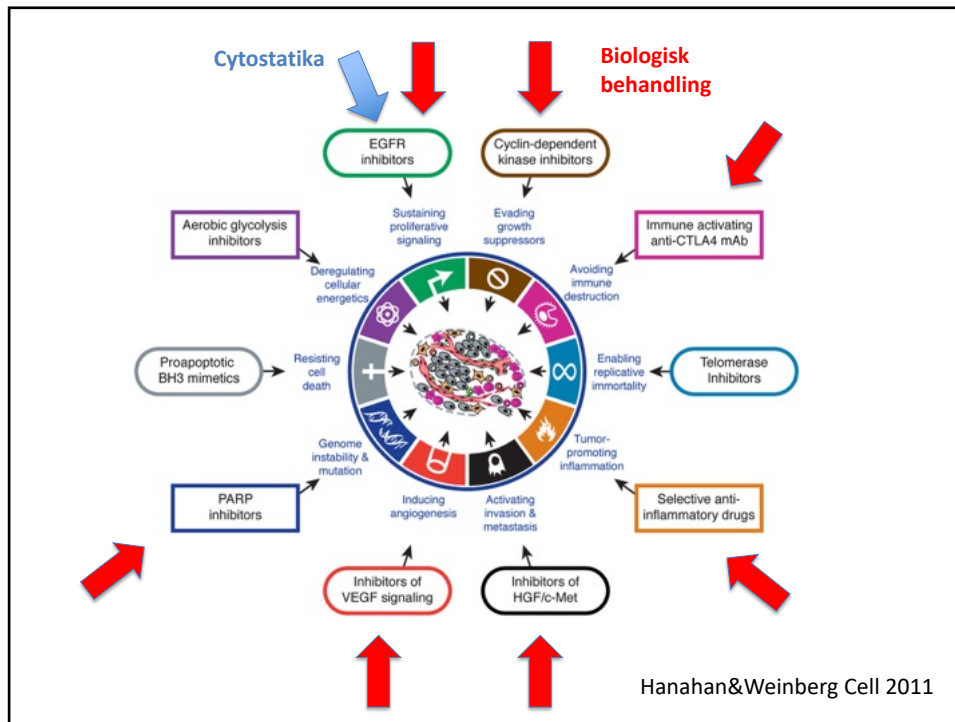
Symtom

- Torrhosta
- Dyspné
- Hypoxi
- Pneumonitförändringar på DT (ground glass)
- DT thorax och spirometri rekommenderas vid misstanke
- Uteslut infektion överväg bronkoskopi

Behandling

- Grad II (hosta, lätt andfåddhet)
 - Behandlingsuppehåll
 - Steroider motsv metylprednisolon 1 mg/kg/d
- Grad III – IV (allvarliga symtom)
 - Seponera behandlingen
 - Steroider motsv metylprednisolon 2-4 mg/kg/d
 - Överväg infliximab 5 mg/kg i samråd med lungspecialist

94

95